

תשרי ט' 5770
סוכץ להיזוק ההתקשייל

תולדות מאיר שלמה

רבי מאיר שלמה ינובסקי זצ"ל
זקנו של כ"ק אדמו"ר

ויצא לאור ע"י
תלמידי ישיבת
"חומכי תמימים לובאווייש המרכזית"

770 איסטערן פאָרוֹקוֹוי, ברוקלין נ.י.
שנת חמישת אלפים שבע מאות ששים ותשע לבRIAה - שנת הקהָל

פתח-דבר

אהינו תלמידי התמיימים,
שלום וברכה!

בקשר עם יום ההילולא של הרה"ג הרה"צ וכי' הר' מאיר שלמה ע"ה יאנובסקי – זקנו של נשייא דורנו כ"ק אדמו"ר ז"ע, הננו שמחים להגיש בזאת את הקובץ "תולדות מאיר שלמה", הפותח את סדרת החוברות שיצאו לאור בע"ה במוחלך ימי חדש תשרי ה'תש"ע, על ידי תלמידי התמיימים דישיבת תומכי תמימים ליבאווטש המרכזית – 770. בשנה שעברה, יצאו לאור על ידיינו חוברות רבות ובהם שיחות, אגרות קודש, יומניהם וכתבי-יד קודש בענינים שונים, שנדפסו במיוחד עבור תלמידי התמיימים האורחים, שבאו לחולות פני אבינו רוענו כ"ק אדמו"ר, ולשהות במחיצתו הק' במוחלך חדש החגים. בשנה זו הננו מתעדים להמשך בסדרה זו לתועלת תלמידי הת', לחזק בשעה מורה זו בה החושך מכסה ארץ וערפל לאומים, את ההתקשרות והאהבה לכל כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.

הקובץ הנוכחי כולל את תולדותיו של רמ"ש, כשאלוי נלוים תമונתו ואיזה עלים מכתיק כ"ק אדמו"ר הנוגעים אל בעל הארץ. תודתנו נתונה לה' מאיר שלמה שי' לובעcki, על ליקט ועריכת החומר – זכות הרבים תלוי בו.

המערכת

כ"ג אולל, ארצית-הילולא של הרמ"ש ינובסקי ע"ה
ה'תשס"ט, שנת הקהל
בית חינוך

הרה"ג הרה"ח ר' מאיר שלמה יובסקי

מכתב בחתימתו של הרמן ינאוסקי

דבר מלכות

א. עניין נוסף בשבת זו שקביעותה בכ"ג אלול - ה"ירצית" של זקני (הרחה"ח וכו' ר' מאיר שלמה הלוי ינובסקי), שהי' בין ה"יושבים" אצל אדמור' מהר"ש. לבארה, הרי זה עניין פרטני השיך אליו, אבל אף"כ, בנסיבות העניין יש לימוד והוראה בנוגע למינו אלו, כדלקמן.

ב. ובהקדמה:

בימים ההם, טרם שנסודה ישיבת תומכי תמימים - היו אברכים שמיד לאחרי החתונה היו נוסעים לילובאויטש לשוחות במחיצת אדמור' מהר"ש, והוא מתעכבים - כל עכבה לטובה - זמן מומשך, כדי לעסוק בלימוד התורה, נגלה וחסידות, באופן של התישבות, שלכן, נקראו בשם "יושבים".

בנוגע בזמן שלפני הנישואין - לא הי' כל חידוש בכך שכל היום כלו הוקדש ללימוד התורה,מאי קמ"ל, כיצד יתכן באופן אחר? ואדרבה - הדיבור וההתעוררות בעניין זה הי' נחשב לבושא, היתכן שהוחשבים שיש קס"ד באופן אחר, שצרכים לדבר ולעורר על כך!

בחור שנעשה בר מצוה, ואפילו לפני בר מצוה, בתקופת החינוך - עוד לפני שהחילה לחשוב אודות כסף, כבוד וכו' הי' מונח אצלו בפשטות שכל עניינו אינו אלא לימוד התורה. - בנוגע למני הלימוד בישיבה,מאי קמ"ל, אלא אפילו בזמנים הפנויים מלימוד, זמני האכילה ושתתי, זמני השינה וכו', גם מזומנים אלו היו "גוזלים" כדי ללימוד תורה.

הנהזה זו הושראה אצל כל בחור - מהאויר שנשם בבית בו נולד גדל והתהන, ובודאי לא הי' צורף לעורוך התועדות למטרה זו, או להתערות מיוחדת - מצד חדש אלול, וכיו"ב.

תיריה מזה:

אפילו כשהתקרב לעונת השידוכין והגיע זמנו לישא אשה ("דערפאל וואס מאהאט אים איינגעראדעט אדער ער האט זיך אליאין איינגעראדעט"), או מפני שכן הוא ע"פ תורה, שאו הזירף להתחילה לעסוק במסא ומתן, ע"פ דבריו הרמב"ם ש"דרך בעלי דעה שיקבע לו אדם מלאכה המפרנסת אותו תחלה, ואח"כ יקנה בית דירה, ואח"כ ישא אשה" - ידע גם אז שעיקר עניינו בלימוד התורה, ובלשונו המשנה: "תורתך קבע" - גם ביחס לזמן היום, שרוב היום הוקדש ללימוד התורה, ורק משך זמן מסוים ביום עסק במסא ומתן.

ולא עוד, אלא שכאשר מגיע הזמן שבו צריך ח' להפסיק ללימודו כדי לעסוק במסא ומתן - מצטרע על כך, ולפעמים, צריכים להזכיר לו שהתחייב לפולני (שמשלם לו את השכירות) לעשות במלואה פלונית במשך זמן מסוים, ובמיילא, חייב לעשות מלאכתו באמונה - ולא כאותם שמחפשים ומשתדרים ככל האפשר אויל עלה בידם לעסוק בפרנסה במשך שעوت נוספת, כדי שייעזרו ישתכרו עוד פרוטות אחדות! ...
ומובן, שלא היו צריכים להסביר לו ולעוררו ע"ד נתינת צדקה - לכל הפחות מעשר, ואפילו יותר ממעשר.

החידוש ח', איפוא, בהנאה שלآخر הנישואין - שהוא נוספים ליבוראויטש להטעב זמן ממושך לעסוק בלימוד התורה, נגלה וחסידות, שכן, למורות העובדה ש"ריחסים בצווארו", ולמורות ההתחייבות שקיבל ע"ע ב"כתובה", "שארה כסותה וונתה לא יגרע", ומה גם שישנו החיוו"ד נקי יהי לבתו שנה אחת" - הרוי זה באופן ד"סבר וקיבל"כו.

ותקופה זו - שבה היו יושבים ליבוראויטש - הייתה היסוד והבסיס שעליו בנו את ביתם במשך כל ימי חייהם, ככלומר, מלבד עצם העיליו במשך תקופה היותם "יושבים" נעשה הדבר גם "וחותמת" על כל הזמן שלח'ז, כבנדוד', אצל בעל היארציט, שהמנוי לרבות בעיר שבה כיהן בשעתו זקנו, גдолתו בפסק-דיןיהם, ביראת שמיים וכו', היה "חתומים" בהשפעה שקיבלו בתקופת ישיבתו אצל אדמו"ר מהר"ש.

(משיחת ש"פ נצוי - כ"ג אלול ה'תשמ"ו)

א. יום הש"ק זה שחל בכ"ג אלול הוא יום ה"יארכיט" של זקני הרה"ג הרה"ח וכו' ר' מאיר שלמה.

וע"פ הידע שכל העניים הם בהשגחה פרטית ויש בהם לימוד והוראה בעבודת האדם לקונו, יש לבאר הלימוד וההוראה ממשו של בעל ה"יארכיט" בקשר ובשייכות לפרשת השבוע:

פרשת השבוע היא - נצבים וילך,/cmdover לעיל ש"נצבים" ו"וילך" הם ב' קצוט, "נצבים" מורה על עמידה בתוקף במקומות אחד, ו"וילך" מורה על הליכה מדרגתן לדרגא, והחידוש בקביעות שנה זו הוא שקורין נצבים-וילך ביחיד, שהעבדה היא בשתי הקצוטות ד"נצבים-וילך", עמידה בתוקף והליכה מדרגתן לדרגא, בכת אחთ. ועוד"ז בוגע לשם של בעל ה"יארכיט" מאיר שלמה - ב' שמות בפ"ע, ואעפ"כ, מתחברים יחד ונעים שם של אדם אחד, ע"ד ובדוגמת החיבור ד"נצבים-וילך".

ב. ביאור ב' הקצוטות בשמות "מאיר" ו"שלמה":

"מַאֲיר" - ע"ד שמצינו אצל רבינו לא יכול חבריו לעמוד על סוף דעתו, הינו, אעפ' שגילה דעתו לחבריו, מ"מ מצד גודל הפלאת דעתו, באורך או ברוחב או בעומק, או בשלהם יחד, לא יכול חבריו לעמוד על סוף דעתו.(Clomar, ש"מair," מורה על דרגא נעלית שאינה נמשכת ומתגלת למטה (בדוגמת "וילך"), שידיעים תמיד שיש דרגא נעלית יותר שלא נמשכה ונתגלתה למטה, ולכן נמצאים תמיד בתנואה של הליכה לדרגה נעלית יותר).

ושלמה" - מלשון שלימוט, הינו, שכל העניינים נמשכים ומתרגלים למטה בשלימות (שלכו עומד על עצמו, נצבים"), כפי שהי' בזמן שלמה, "שלמה היה" שמו ושלום ושקט אתן על ישראל בימיו, שכל העניינים היו בשלימות, ועד לשליםות שהיא מעין ודוגמת השלימות דימות המשיח, כמבואר בדרושים אדמור' האמצעי.

ולהעיר שגם בהענין שלא יכול חבריו לעמוד על סוף דעתו ("מַאֲיר") מרומו עד השלימות דימות המשיח, אבל, בקצתו השני - שנוסף להשלימות ד"מלאה הארץ" דעה את ה", היה" עניין נעלם עוד יותר שלמעלה מהשגה, "כמים לים מכם" (כשנ"ת בארכוה במק' א בדברי הרמב"ם שבסוף הלוות מוסיף גם "כמים לים מכם", משא"כ בהלוות תשובה כתוב רק "מלאה הארץ דעה את ה"), עד שלא יכול חבריו לעמוד על סוף דעתו"

ועפ'ז, השם מאיר שלמה מורה על חיבור ב' הקצוות ד"מair" ו"שלמה" ייחדיו עד ודוגמת החיבור ד"נצבים-וילך".

ג. ויש להוסיף, שגם בכל א' מב' השמות ("מַאֲיר" בפ"ע, ו"שלמה" בפ"ע) ישנו ב' הקצוות:

"מַאֲיר" - לא יכול חבריו לעמוד על סוף דעתו (כנ"ל), וביחד עם זה, סתם משנה רבוי מאיר, ו"הלכה כסותם משנה", הינו, שעם היותו בהפלאה ורוממות עד שלא ירדו לסוף דעתו, ה' עניינו להוות הלכה ברורה לדעת את המעשה אשר יעשה בפועל ממש (היפך לגמרי מזה שלא יכול לעמוד על סוף דעתו).

ושלמה" - עליו נאמר "וישב שלמה על כסא ה", אשר, הישיבה על ה"כסא", כסא המלך, ועכשו"כ "כסא ה", מורה על ההפלאה והרוממות מכל העם, ובלשונו הכתוב רק הכסא אגדל ממק" ("אפילו ביחס ל'"משנה למלך"), שgam הוא אינו יכול לישב על כסא המלך): וביחד עם זה, מלך על כל ישראל (כל י"ב השבטים), שהנהיגם ופועל עליהם כו', הינו, ירידיה והמשכה למטה.

זאת ועוד - שב"כסא" גופא נרמז (לא רק ההפלאה והרוממות, אלא) גם הירידה והמשכה למטה, כמבואר בתו"א בתחלה בענין "השמות כסאי והארץ הדום רגלי", ש"כסא" מורה על היישה שעיז' נשלף קומתו (הראש וכל הגוף), שנמדד ויורד למטה, וביחד עם זה, ישנו גם "הדום רגלי", "כסא קטן .. שמעמידין תחת רגלי

היוושם להגביה' הרוגל מעל הארץ".

והענין בזה - שע"י הירידה למיטה ניתוסף עוד יותר במעלה הפלאה והרוממות, כמובואר שם שע"י הירידה למיטה (בחיה' הרוגל) נעשים מוחו וליבו זכים אלף פעמים ככה, וע"פ המבואר בהגחות הצ"ץ שזוה ע"ד מארז"ל "אלף בני אדם נכניםים למקרא אחד מהם י יצא להוראה", מובן, ש"אלף פעמים איינו לשון גזמא, אלא אלף פעמים ממש.

ד. וביאור הקשר והשייכות לבעל היארכיטי - שבעובדתו במשך ימי חייו מצינו ב' קצוטות אלו:

בעל היארכיטי ה' בין ה"יושבים" אצל אדמו"ר מהר"ש, ואח"כ נתמנה לרוב מורה הוראה (בעיר ניקאלאייעב) - ב' קצוטות:

מצב של הפלאה ורוממות - מה"יושבים" אצל אדמו"ר מהר"ש, שבועה נכלל גם העילוי ד"לכתתילה אריבער", דרכו המיחודה של אדמו"ר מהר"ש; ומצב של פעללה והמשכה למיטה - רב מורה הוראה, ובפרט בעיר גודלה, שהיתה גם מרכזו מסחרי, שבאו אליו סוחרים רבים, ובמילא, הוציאר לפסק דין בכל הקשו ר לענייני המסחר כי, והוציאר גם להתעסק עם עניינים הקשורים עם מלכות המדינה, וכיו"ב.

ועוד ועיקר - חיבור ב' הקצוטות ייחדי, שמעלתו בתורת "יושב" אצל אדמו"ר מהר"ש, נמשכה גם לאחורי שנתמנה לרוב עיר, במשך כל ימי חייו, היינו, שעבדתו בענייני הרבנות, וכיו"ב, הייתה מייסדת בנווי' וחדרה בהעילוי ד"יושב" אצל אדמו"ר מהר"ש.

ומה זו מובן גם הלימוד וההוראה בעבדת כאו"א מישראל, ו"זון לחכם וייחכם עוד".
ה. ויש להוסיף ולקשר גם עם המذובר לעיל אודות יום ההולדת של הц"ץ בעבר ר"ה:

בעל היארכיטי ה' מ"היוושבים" אצל אדמו"ר מהר"ש –
滿לא מקום של הц"ץ (בעל ההולדת דערוב ראש השנה), שעיל ידו נמשכו עניינו של הц"ץ באופן ד"לכתתילה אריבער".

וגם ב' המאורעות דבר' הימים (יארכיט ויום הולדת) קשורים זל"ז - כמובן ממ"ש טוב .. יום המות מיום הולדו".

ובכל זה ניתוסף הדגשה מיוחדת בשנה זו, מأتיים שנה להולדת הц"ץ - שקשור עם העילוי ד"האלף לך שלמה ומאתים לנוטרים את פריו", והרי גם עניין ההוראה (אצל בעל היארכיט) קשור עם "אלף בני אדם נכניםים למקרא אחד מהם י יצא להוראה" (כנ"ל סט"ז).

ויהי רצון והוא העיקר - שתיכוףomid זוכים לקיום הייעוד "הקייצו ורננו שכני עפר",

והם בתוכם, ובאופן ד"ר מראה באצבעו ואומר זה", כולל גם בנוגע להשומות, הנה עניינו של השם הראשון, הנה עניינו של השם השני, והנה העניין דחיבור שני השמות יחדיו, והעיקר - שיהי' כן בפועל ממש, ותיכף ומיד ממש.

(משיחת ש"פ נצוי", כ"ג אולול ה'תשמ"ט)

ו�י דערצ'ילט אמאל אויף דערוף איז מען האט געפרעגט ביים זיידען ער אייז געוווען א"ז'יער" בא דעם רב'ין מהר"ש לאחרי דער חתונה אייז אויז געוווען דער סדר א"ז'יצטער לאחר דרי חתונה אייז דער סדר איז מען פארט אוועק אויף א"האני מון", ואס הלואו וואלאט מען מבטל געוווען אט דעם מנהג רע, ואס ער ברענט לכמה מכשולים ולכמה עניינים, אונ ער איז פלא גדול, ואס אין איש שם לב דרי קלוקלים וואס קומען דערפּון אַרְוִיסָּפּ בעשעט אַיְנֶגָּעָ פָּאָרְלָ בָּאָלָּדָ נָאָךְ דִּיְ חֲתֹנוֹתָ פָּאָרְטָ אַוּוּקָ נִיטָּ מַעַן וַיֵּסְ אַדְּןָ נִיטָּ מַעַן הָאָטָ אַשְׁׂמָרָ וּכְ' וּכְ' אַזְּנַעַן שְׁטַעַלְטָ זִיךְ מִיטָּ גַּעַוּוֹלְדִּיקָעָ נְסִינוֹתָ אַפְּיָ וְעַןְעַן פָּאָרְטָ אַזְּנַעַן אַשְׁׂתָּאָ וְעַסְעַסְ אַדְּרָטָ אַזְּנַעַן כָּלְעַנְנִי כְּשֻׁרוֹת וִיהְדוֹת מִיטָּ אַמְּקוֹה כְּשָׂרָהָ אַזְּנַעַן וַיֵּסְ וּזְיִזְ אַזְּנַעַן מַעַן שְׁעַמְטָ זִיךְ נִיטָּ וּכְ' וּכְ' .

עאכ"כ, בימינו אלה, איז מען דארף פארען דוקא אין די באהמעס און דוקא אין מייעמי ביטש, און דוקא אין את די ערטרען וואס ער איז ניטה ניטה קיין מוקה כשרהה ניט וּכְ' וּכְ' אַזְּנַעַן גַּלְיִיךְ נָאָךְ דִּיְ חֲתֹנוֹתָ אַנְטְּלִיפּעָן פָּוּן גַּלְיִיךְ נָאָךְ דִּרְחָוֶהָ וְאַזְּנַעַן שם לב כמדובר כמ"פ.

עס איז אבער איז'יצטער אונין של שמחה, איז את דאס אויכעט בהונגע לעניינו איז דער עניין ווי ער איז יעמאלט געוווען דער סדר, איז נאך די חתונה פָּלְעַגְטָ מען אוועק פארען, בליבן אַ פָּאָהָרָ חֲדִשִּׁים זִיכְעָן בַּיִּםְ רַבְ'ין אַזְּנַעַן לְעַרְנָעָן. איז אויז געוווען אויכעט בא דעם זיידען, אַז בָּאָלָּדָ נָאָךְ דִּיְ חֲתֹנוֹתָ אַזְּנַעַן ער אוועק געפּארען אויף זעקס חֲדִשִּׁים צִי אויף אַיְהָרָ, אַז איז געוווען צוישן די יוֹשְׁבִּים בא דעם רב'ין מהר"ש.

דענאנָ איז ער געקומווען צורייך. האט מען בא איהם געפרעגט בהונגע צו די הנגאה פּוֹן דִּעְרָ רַבְ'יִ מהר"ש, וואס ווי דער רבּיִ דִּעְרָ נְשִׁיאָ דִּעְרָ שְׁוּעָרָ האט דערצ'ילט איז געוווען בא איהם דער סדר, אַז כָּלְכְּלִיְ תְּשִׁמְשָׁוָ אַזְּנַעַן אַיְן גָּאָלָד, אַז אַזְּוִי וּוְיִ ער האט געהאט צו טאן אַזְּנַעַן בְּלַהֲבֵיתָ אַיְן פָּעַטְרְבּוֹרָגָ אַזְּנַעַן חְמַלְכוֹתָה, צידוע כמה סייפורים בזה, איז ווי דער שְׁוּעָרָ האט געזאגט, האט ער געטראגען צוּווִי גַּאֲלָדָנָעָ זִיגָעָרָס, אַז אַמְּאָלָ פָּלְעַגְטָ זִיְינָ זִיגָעָרָ נִיטָ וְיִזְיְצָטָרָ אַזְּנַעַן טְרָאָגָט אַוְיפּן האנט אַדְעָרָ אַזְּנַעַן קָעַשְׁנָעָן, נָאָרָ דָאָן פָּלְעַגְטָ מען דאס טְרָאָגָעָ אַזְּנַעַן דעם זִילָעָט - אַט אַזְּוִי האט אַדְעָרָ אַזְּנַעַן רַוְּסָלָאָנָד - אַזְּנַעַן דעם וּוּסָטָ אַזְּנַעַן קָעַשְׁנָעָן, האט

ער געהאט אין גילדענע זייגער אין די רעכטער זייט פון דעם וועסט, און א צוויטעט גילדענע זייגער אין לנוקן זייט, און די זייגערס פלעגן זיין - יעדער זייגער - מיט א גילדענע קיט - מיט א גילדענע שרשרט.

און נאך פלעגט ער רייכערן, האט ער געהאט אסיגערטען טרייביל אויך פון גאלד, און האט געהאט אויף שטעהקען טאבק, און דאס געוווען פון גאלד, און איז די גאנפערל מיט לעפיל - כל העניינים איז געוווען מיט גאלד. און איז איז געוווען די לבושים זיינע, און איז איז געוווען די מרכבה זיינע די עגלה - די רכב מיט וועלכער ער איז געפארן שפאציערן וכו'.

בשעת דער שווער האט דאס דערציילט, האט ער אויך דערציילט או ער האט געהאט א שטעהקען מיט א גאלרעהן גולקע - גולקע הייסט דאס די קעפל פון דעם שטעהקען, וכל ענינו מיט גאלד.

בשתתדר זיידע איז געקומען און ער האט דאס דערציילט, אונדאס איברגעגעבן, האט מען בא איהם געפרעגט איינער, דער זיידע איז דאך געוווען ארב, וואס איז דאס פאר א סדר, עס איז דאך א ענין פון גאלד, איז עס טאקה א ענין א הכרח איז עולם הזה, איז מען מוז דאס האבן פון גאלד? ער האט געקענט אפגעבן די געלט אויף צדקה, און זיך מסתפק זיין איז ללחם צר ומים לחץ, און איז איז געקומען ווי אידן געפינען זיך איז גלוט.

האט ער איהם געענטפערט, פעטאה פטעט Ach! צוליב וואס איז באשאפען געוואראען די גאלד, צוליב מיר מיט דיר? אדען צוליב גוים להבדיל? עס איז צוליב איהם באשאפען געוואראען.

(משיחת פורים ה'תשכ"ח - שייח"ק עמ' 450 ואילך)

תולדות רבי מאיר שלמה

תולדות היהודים ב'ニקוליב'
עיר כהונתו של רבי מאיר שלמה

רבי מאיר שלמה זקנו של כ"ק אדמו"ר נולד (כנראה) בין השנים תר"י – תרט"ו בעיר ניקוליב שבאוקראינה.

העיר ניקוליב עומדת על שפת הים השחור ושוכן בה נמל מרכז שקיים בינה ובין רחבי המדינה, וכן עם נמלים סמוכים למדינה.

מחמת חשיבות העיר והנמל היו זמנים בהם לא אפשרו ליהודים להתגורר בעיר זו – אחד היהודים הבודדים שהורשה לדור בניקוליב היה ר' סנדר רפאלוביץ. ר' סנדר זה היה קבלן מפורסם, ובזכות עסקיו שהיו קשורים בנמל התairoו השליטונות לו ולעווריו לדור במקומם.

"הָיָה יְקֻרֵב זֶה נִיצְלָה אֶת הַרְשָׁת שְׁנִינָתָה לְוַיִּהְבֹּא לִמְקוֹם יְהוָה יְהוָה רַבִּים וּרְשָׁמִים כְּעֹזְרוֹי בְּעֲבוּדָת הַנְּמֶלֶךְ. הוּא דָגֵל לְהַזְּמִין אֶת הַגָּאוֹן רַבִּי אַבְרָהָם דָׂוד לְאוֹוָאָת זֶצְלָה - אַבְּיָ אַמוֹן שֶׁל רַבִּי אַבְרָהָם דָׂוד רַבִּי מַאיָּר שֶׁלְמָה - לְשַׁמְשׁ כָּרְבָּ וּמוֹרוֹה צָדָק בְּמִקְומָם. כֵּן, בְּעִזּוֹדוֹ שֶׁל הַרְבָּ רַבִּי אַבְרָהָם דָׂוד הַלְכָה וְהַתְּפַתְּחָה הַקְּהִילָה הַיְהוּדִית בְּנוֹקוּלִיבָה, עַד שְׁבָמוֹרוֹצָת הַזָּמָן הַפְּכוֹה לְשַׁמְשׁ כְּמַרְכָּז וּמִבְצָר לְחִסִּידָות חֲבָ"ד, וְכָמָה מַעֲנָקִי הָרוֹחַ שֶׁבָה כְּהַרְשָׁבָ"ז וְחַבְּרִיּוֹן, נִמְנוּ עַם תּוֹשֵׁבָי".

גוז מחייבתו

רבה הראשון של העיר ניקוליב ה' רבי אברהם
דוד לאוואר זצ'ל, בעל "קב נקי", "שער הכלול",
בית אהרן והוספות", "תביב החים", "פסק פרי"

מוגדים", ועוד הרבה חיבורים חשובים וידועים, התמנה לב הקהילה בשנת תר"י (בערך). בראשי פרקים מותלדות מאת כ"ק אדמו"ר (שבהקדמת הספר "קב נקי"), כותב כ"ק אדמו"ר בין השאר:

"ה' ר' רבמושבה רמאנאווקא, ובשנות תר"ד-תר"ה יסד שם הצע' כולל לאברכים בהנחלת הרוב ראנ"ד. לערך בשנת השלושים וחמש למי חיו נתמנה לב בקהילת ניקוליב ובמושרטו זו כיהן פאר כארבעים שנה, עד יומו האחרון... הרוב ר' אברהם דוד נפטר ביום' ח' אדר, שנתת תר"ג, בעיר ניקוליב, שם מ"כ".

(ספר ר' גרשון מענדל גליק שי' ביחידות הראשונה הרב הורה לי (בין יתר הדברים המיחדים): "לلمוד הלכות ברוכות הנחניין עם דרך החים ונתיב החים מוהבא").

רבי מאיר שלמה ז"ל הי' בנם של הגאון רבי ישראלייב נובסקי ששימש ראש ישיבה בעיר רומנו-בקה, והרבנית מרת ביילא רבקה, בתו של הגאון החסיד רבי אברהם דוד לאוואוט, רבה של העיר ניקוליב.

шибה זו שבמושבה רומנו-בקה הייתה מפורסמת מאוד, וכפי שמצוין כ"ק אדמו"ר בראשיתו שהקדמת הספר "קב נקי", "נהרו אל' תלמידים מקרוב ומרחוק". לאחרונה התגלה (כפ"ח מס' 948 ומס' 956) שו"ת מ"ר י"ד לר' לוי מראמאנו-ווקא מתאריך ח' אלול תרמ"ג אשר נדפסה בקובץ "יגדי תורה" קוונטוס ט' ס' קכח, אשר יצא לאור בעיר אודסה.

לוז זה נלוזו ארבעה בניים

א) הבכור - הרב מאיר שלמה (לו מוקדש קובץ זה).

ב) הרב מנחם מענדל שה' ש"ב בעיר קרמץ'וג.

ג) הרב איזידר שה' ר' בקריווי-ראג - פלח חרסון.

ד) הרב משה שה' סוחור בחרסון.

כן היו להם שיש בנות: א) פייגא. ב) חווה. ג) דינה. ד) מושיא. ה) האדל. ו) מינדל. האב, רבי ישראלייב נפטר כנראה בשנת תרמ"ד-תרמ"ה.

חינוךו והתיישבותו בליבורואויטש

עוד בצעירותו של רבי מאיר שלמה, לcko זקנו הגרא"ד לאוואוט לבתו וגידלו וחינכו כבונו.

ב"ראשי פרקים מתולדות המחבר" שבתחלת הספר "קב נקי", כתוב הרב: "... הרב ר'א"ד לכה אליו את הבן הבכור של בתו ביילא רבקה, ר' מאיר שלמה, וגידל אותו בביתו. בפטירתו השאיר אחריו מכתב לראשי קהילת נייקוליב' שימינו את בן בתו הרב מאיר שלמה למולא מקומו כי ה' לו כבונ. ואמונם הצטיין הרמ"ש בידעתו הגדולה בתלמוד, בחסידותו ובמידותיו התורניות, אשר כזקנו ה' אהוב שלום ובורח מן הכאב, ולאஇיחרו ראי הכהלה למלאות צוואתו".

רבי מאיר שלמה ה' מסתופף בצל רבותיו כ"ק אדמו"ר מהר"ש וכ"ק אדמו"ר מוורשה"ב נ"ע.

הagation כ"ק אדמו"ר בלוח "היום יום"
בשלשת היחס

אצל כ"ק אדמו"ר מוורשה"ב נ"ע

כמנג' הימים הם נסיע רבוי מאיר שלמה בתקופה שלאחר נישואיו למדוד בליבורואויטש לתקופה של שבעה חודשים או שנה, שם הוי שוהים האברכים הצעירים ונוטנים ימיים בלימוד התורה ובעבודת התפילה. פעמים רבות הזכיר נכדו כ"ק אדמו"ר (ראאה לעיל במדור "דבר מלכות"), עובדה זו שלאחר נישואין, נמנה זקנו בין "היושבים" אצל כ"ק

1) הסיבה לכך כי שמקובל ה' לחשוב היא מפני התימנותו בגיל צעיר אל מול לאחרונה (בכפ"ח מס' 956) הוכח (ע"י ר'ב אבערלדנור) אשר ר' ישראלי ארי' ליב אבוי של רבי מאיר שלמה נכח בחותונת בנו רבי מאיר שלמה, וכשה לראות כמה מנכבדתו שנולדו לפני נכדיו שנקראו על שםו, בין אלו שואה לראות נסנית הרבנית חנה. וכנראה שרצו של ר' ישראלי ארי' ליב היה שבסבו הגדל של רבי מאיר שלמה הגרא"ד לאוואוט גידלו וחינכו.

אדמו"ר מהר"ש בליבאוואויטש, במרקורים אחרים חזר הרב עעל פרטיהם שסיפר זקנו אודות הנגתו של כ"ק אדמו"ר מהר"ש.

וכך אמר פעם כ"ק אדמו"ר (הובא לעיל במדור דבר מלכות): "סבי הי' מה"יושבבים" אצל אדמו"ר מהר"ש במושך כמה שנים ואח"כ נתמנה לרב בניקוליב – עיריה שתושבי התנגדו (בתחילה כהנותו הרבה) לכללות עניין החסידות.

כאשר סיפר להם אודות כ"ק אדמו"ר מהר"ש והנוגותיו וכו' – באו אליו בטענה היתכו שאדמו"ר מהר"ש משתמש בשני שערוני זהב?! והייתכן שכלי תשימושו עשויים מזהב; כאשר צריך לכתוב ולחחותם – בעט ובעפרון מזוהבים. להרחת טבק – משתמש בקופסה מזהב, להחזיק את הסיגריותמושתמש בקופסה מזהב וכי"ב?!

הרי נמצאים בזמנן הגלות ויכולים לשתמש בכקס ובהעב עבר עניין צדקה – וא"כ האם צרכיכים "נאגעבן זיך" עד כדי כך שאפלו בימי החול יהי' כל ת השימוש בכליזהב דוקא?!

סבי שמעו כל הטענות באדישות, ואח"כ הפטייר: "פעיטהח", לשם מי – חושב אתה – נברא זהב בשביב גויים? או בשביב היהודים (להבדיל) כמוני וכמוני?! – הקפה ברא זהב בעולם כדי שייהודי צדק ישتمוש בזה, ולולוי זאת לא צרכיכים את כל המיציאות הזהב.

אצל כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע

על הסתפסותו אצל כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע מוצאים אנו איזכור בשיחה מכ"ק אדמו"ר מהר"י"צ בו הוא מספר (סה"ש קיז ה'ש"ת עמ' 149): "בחורף תרונ"א בשבת פ' תרומה אמר הود כ"ק אאמו"ר הרה"ק את המאמר ועשו לי מקדש ושכנתית בתוכם על שבת ההוא בא הרב ר' מאיר שלמה זל"מ ניקאלאייעו ...".

ובסה"ש ה'תש"ג (עמ' 157) מסופר עוד "אויף שבת פ' שמות זיינען געקומען הרב. ר' מאיר שלמה און ר' אשר גראסמאן פון ניקאלאייעו...".

וכך מספר כ"ק אדמו"ר (בשיחת ש"פ וילך ו' תשרי ה'תשמ"ט – ספרה"ש ח"א עמ' 45) אודות מאמרי כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע שהגיעו לידי רבי מאיר שלמה: .. בועלת היראציט [הרבות חנה – המו"ל] עוד בצעירותה, לפני נישואין בהיותה בבית אביה הרה"ג הרה"ח וכו' ר' מאיר שלמה הלי' יונסקי ורבה של ניקוליב (אחד הערים החשובות ששימשו מרכזו ומבצער של חסידי חב"ד) הייתה עוסקת (בין השאר) בעתקת מאמרי החסידות של כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע. המאמרים החדשניים, שהגיעו מליובאוויטש (בכתב, או בעל פה ע"י "חווזר") ועשתה זאת מעצמה. מפני רצונה לפעול בהפצת המעיינות".

בעל מנגן

רבי מאיר שלמה נתפרנס גם כמנגן נפלא ובועל חזש גדול בנגינה, והי' כנגן המנגן - הי' צלילי' שירו חודרים לתוכ' מעמק הלב, וגם לב אבן הי' נמוח. מיפורנס הוא האניגון "וואלאח" - מנגינת רועים שמקורה בولכ' המזרחתית - אשר הושר תכופות על ידי רבי מאיר שלמה (ראה ספר הניגונים ח"א עמ' ט ניגון רג)

על ניגון זה מוספר (תולדות לויז' ח"א עמ' 72 ואילך) מסופר בשם ר' אברהם דוד יונובסקי: פעם הגיעו שליח מיוחד אל רבי מאיר שלמה וסיפר לו על חתנו, רבי לוי יצחק, המתגורר בקייטרינוסלב, שהוא רתקו למייטו בסיבת דלקת ריאות קשה שפקדה אותו. לשמעו הדברים הפסיק פני רבי מאיר שלמה להבים, הניח רגלו הימנית על הכסא והתחילה לפזם לו את ניגונו המפורנס מנגינת הרועים "וואלאח", (הנ"ל), במתיקות ועריבות נפלאה וכאשר גמר לשיר - נעה ואמר ברצינות יתרה: "אויב עס איי ח"ז עפעם באשערט אויף אייהם - וויל איך זיין דער פארבייט פאר איךם" [=באם ח"ז נגור ערלו] - רצוני להיות תמורתו!].

הרבות יהודתיות רסקין ע"ה סייר: בשוחחת תורה ה'תש"ב, אחריו שכ"ק אדמו"ר למד את הניגון "רחמנא דעתני", נכנסתי אל הרבנית הצדקנית מורת חנה אמו של הרב, והוא שאלה אותה איזה ניגון לימד הרב, "רחמנא דעתני" עניתי. הרבנית בקישה לשמעו את הניגון והשתדלתי לחזור עליו, למורות שהי' חדש וуд לאידענו אותן והיט, אבל היא הכירה מיד את הניגון ואמרה: "זה הרו' ניגון של אבי, רבי מאיר שלמה ז"ל.

ברשימות "חוברת י"ד עמ' 14, ביום חמוץ תשרי תרצ"ג, כתוב לכ"ק אדמו"ר אודות ניגון לכ"ק אדמו"ר מהר"ש ומוקומו, ובתוך הדברים מזכיר "שלמדתו מאא"ז שליט"א".

רבנותו - למדנות ועסקנות

מכירחבי הארץ היו פונים אל רבינו מאיר שלמה בשאלות שונות, ביניהן - בענייני מסחר ובעניינים שהיו קשורים בגזירות מלכות רוסיה.

בשו"ת "חוזן למועד", להגאון ורבינו מרדכי דוב אידילברג ששימש כדין בבית דין של רבינו מאיר שלמה בעיר ניקוליב, מביא כמה שמות והערות שהעיר לו לרבי מאיר שלמה וכרכ' לפעמים מוערך: "שפיר אמר יידי הרה"ג ר' מאיר שלמה שליט"א דהדין זה מופרש..."; "שפיר הביא ראי' הרה"ג ר' מאיר שלמה יאנאוסקי..."; "לאחר זמן הראנ' יידי הרה"ג ר' מאיר שלמה יאנאוסקי שליט"א בשו"ת..."

כמו"כ בספר "כרם ישראל" (פיעטרקוב, תרפ"ט) להגאון רבי ישראל הילוי בורנשטיין, אב"ד פלונסק, ששימש במשך תקופה קצרה כרב בניוקוליב. בקונטרס "מקורות ישראל" שהדפיס בראש ספרו מספר בארכיות על תלאות היהודים ברוסי' באותה השנה, ובין השאר הוא כותב:

"אנחנו גמרנו בדעתנו - בשנת תר"פ - לעזוב את העיר ולבווא ולהתיישב בעיר ניקוליאב. הרבה צרות ומעווקות לכולנו בדרכונו והרבה מכשולים וממעוררים היו לנו עד שהגענו ביום וועש"ק .. לעיר ניקוליאב. ואחר שבאתי בעיר הזאת בשלושה חדשים, נבחרתי לחבר ועד הקהילה הדתית, ועל ידי הוועד הנזכר נבחרתי גם לחבר הנשיות שבראשו עמד הרב שמואל שניאורסאהן שליט"א חתון הרב ר' מאיר שלמה יונבסקי שליט"א ואתם ייחד עבדתי על שדה התפתחות הקהילה העברית במובן הייתך וחבעד יום הפרדי ממה.

. קצבה לי הקהילה העברית משכורת מון הכנסת השחיטה במכסת המשכורת של הבנים שקדמוני הרה"ג ר' מאיר שלמה יונבסקי שליט"א והרה"ג ר' מרדכי דב איידעלברג שליט"א [הוא בעל "חוון למועד" הנזכר].

מספר פעמים הרבה מזכיריו בתואר "הרה"ג הרה"ץ וכוכ' הרב מאיר שלמה ע"ה ז"ל. (שיות ש"פ וכן ה'תשמ"ט - מוגה, וכן בהערה שצורה למכותב כלל ספר השיחות ה'תנש"א ח"ב עמ' 877)

הרבענית חנה ז"ל כאשר דיברה פעם לפני הרה"ח ר' דובער יוניק ע"ה אודות אביה, ציינה אשר מלבד גדלותו בתורה וחסידותה הי' גם ירא שמיים גדול, והביאה דוגמא לכך: לפני חаг הסוכות הי' אבי מוכר אתרוגים (בתוספת למשכורת המוצמצמת שקיבל בתורה), כשהבא אליו קונה, וכבר בחר לו איזה אתרוג, הי' אבי מציע לו לעין שוב באתרוג, לוודא שהוא אכן טוב ו"הדר", שלימות גם בהפטימה וכי"ב, למורות כי בצורה זו מובן כי נשאר עם הרבה אתרוגים בראשותו, אך לדידי' הי' רק נוגע אשר הקונה יקבל אתרוג מהודר יותר.

בהרבה מאגרות הקדוש מכ"ק אדמו"ר כהorsch"ב וכ"ק אדמו"ר מהרי"ץ כווצאים אלו מכתבים המפונים לרב מאיר שלמה בקשר לפיעילותו והשתדלותו לטובת החזקה המוסד "כולל חב"ד למן עני" ארץ הקודש, ומאותר יותר גם למען הישיבה תומכי תמיימים שנסודה בinityים בליבונאוויש.

אללה תולדות"

ד. שלש בנות ובן נודלו לר' מאיר שלמה וזוגתו הרבנית רחל:

א) מרת חנה, אשר נישאה עם כ"ק הרה"ג המקובל רב לוי יצחק – אב כ"ק אדמו"ר. (דבריימי חייהם הלא הם כתובים בספריו "תולדות לוי"צ" (ג"ח) ובספר "אם בישראל" ובספריו "מי מלך", ועיין לקמן).

ב) מרת מרים גיטל, התהנתה ביום א' באלוול שנה טרעה"א עם הרב ר' שמואל שנייאורסאהן, אחיו של רב לוי יצחק, ולהה בן יחיד מנוח מענדל שמו.

אדות שידוך זו, כנראה, כותב כ"ק אדמו"ר מהוירוש"ב נ"ע (אג"ק ח"ב עט' תתקכג):
"אם רב יסכים עז' יכול להשרות השידוך. ונכון שידورو בפ"ע. ויתן הש"ית שהיה' בהצלחה
בבוח'נו ברו"ג".

במכתב מיום יג אלול ה'תש"ט כתוב כ"ק אדמו"ר: "אבי מו"ר זיל ודודי הרה"ח ז"ל
נשאו שתי אחיות על פי כ"ק אדמו"ר נ"ע, ובציוויל שלא ידورو בעיר אחת. וקושיותה הנז'ב
מהש"ס כבר תירץ בס' מקור חסד על הס"ח דארובה פוק חז' מה עלה בסופו כסיפור
רוז"ל (ירוש' תענית פ"ד ה"ה, ב"ב י"ב, ע"א ואנא בתרא)".

גם ר' שמואל שימוש כחותנו זוכנו כאב"ד בניקוליב, וכמו שהעיר כ"ק אדמו"ר במכתבו
מיום ז' כסלו ה'תש"ח (אג"ק ח"ב עט' ערבע) "הרה"ג ר' שמואל שנייאורסאהן (521) אב"ד
ニיקוליב ואשתו מרת מרים גיטל'

הזכורה לעיל רשםתו של ר' ישראלי ברונשטיין בה נזכר אשר ר' שמואל שנייאורסאהן
עמד בראש חבור הנשיאות של ועד הקהילה הדתית שבניקוליב, ואם כי אין הדבר ברור,
נראה (מתוך הרשימה הנ"ל) אשר ר' שמואל שנייאורסאהן שימש כרב הקהילה בין
השנים תרפ"ה – תרפ"ח, וכנראה שעם פטירתו של רב לוי שלמה ז"ל התקבל חתנו
ר' שמואל לאב"ד ניקוליב.

בספר "תולדות חב"ד ברוסי" הסובייטית" נדפסה רשימת הרבניים (ואיש" ציבור)
שהשתתפו בועידה הגדולה בקורוטstein שהתקיימה בחודש חשוון תרפ"ז בה נזכר
שהשתתף ר' שמואל שנייאורסאהן מניקוליב.

כמו"כ בא' מרשימותיו של כ"ק אדמו"ר מהוורי"צ משנת תר"צ (נדפסה ב"מי מלך"
ח"א עט' 328) מצינו: "מכ[תב] לחתני רמי"מ שי [ה"ה כ"ק אדמו"ר] אביו [רב לוי יצחק]
וזדוזו [ר' שמואל] שי לפועל ע"י רАЗין". מכאן ששני האחים פעלו בשיטוף פעולה בעניני
הרצתה התורה, וכ"ק אדמו"ר מהוורי"צ בקש מהם באמצעות כ"ק אדמו"ר לפועל ע"י
הדר' רוזין המפורסם איש הגו"ינט.

לאחרונה נודע ע"ד פטירתה של הרבנית מרים גיטל מפי כלת בנו מ"מ, מרת גני' וכך

היא מספרת: הרבנית מרים גיטל נפטרה לאחר מחללה קשה, ביום כ' בכסלו שנה תש"א, בחיה של אמה הרבנית רחל נובסקי, סבתו של הרב. לאחר מות אשתו בגיל צעיר, היה ר' שמואל שבור ורוצון. כ"ק אדמו"ר שמר על קשר מכתבים עם בן דודו ר' מנחם מענדל שהיה בנים היחיד של ר' שמואל ומרם גיטל שניאורסאהן, בראשימותיו נמצא מכתב שליח כ"ק אדמו"ר אליו לרגל הבר מצוה:

הר' שמואל שניאורסאהן

כ"ח אלול פט' ריאג

בן אח², יקירינו מנחם נ"י!

ליום מלאתך ל' י"ג שנה, ליום ה"בר-מצווה" שלך.
חפי לשותה מעט עופר, וכאלו יושבים אנו איש
אצל רעהו ומדברים פנים אל פנים. מוכרכה הנני עד
שנתראיה יחד למסוד דברי בכתב, ותקותי שבעוד איזה זמן, ותעיין בכל אשר כתוב הנסי
ההלו, תענה לי במכתב, או בעל פה, כל הנראה לך על דבר מה שכותב אני, וכל מהשבותיך
ועיניונוטיך זהה

הרבי מוס"ים את מכתבו:

... ויתן ד' ומיום הבר-מצווה הלא תלך וגדו. תה' נאמן לכל הקדוש לנו ותשמרו
ותגן על כל מהמידין. מופת תה'ה לרבים בח"ר ובדריכך, לשם ולתפארה בתוכנו ולגאון
משפחתנו.

ר' מנחם מענדל ומורת גני התחתנו בעיר אודסה ביום י"ג טבת בשנת תש"א. מסדר
הקידושין היה אב החתן הרה"ח ר' שמואל שניאורסאהן ז"ל.

לאחר מסרו של רבינו לוי יצחק ושילוחו למקום גלותו בקוזחסטאן, היה ר' שמואל
שלוח אליו חבילות מזון. האב' גניה זוכרת עד היום את כתובתו של ר' לוי"צ במקומות גלוותו,
כי היא הייתה לוקחת את חבילות המזון למשלח בבית הדואר.

הרה"ח ר' שמואל שניאורסאהן נער ע"י השלטונות ונדון ביום ד' תמוז תש"א
לשוש שנות גלוות בעיר טומסק שבסיביר. לאחר כשנה וחצי, בחודש אדר א' שנת
תש"ג שוחרר ממקום גלוותו בגלל תשישות ואיספיקת הלב. לאחר שחזרו הגיע
ר' שמואל לבית בנו, מנחם מענדל, שהתגורר באותו ימים בעיר טרדייזאו שבמדינת

(2) (ובברעתה המו"ל: "בן אח" - להעיר מיבוקחות א', ב: "אחוה מלוט דכתיב אנשים אחיהם אנחנו",
היוון, שם אחוי קריו "אחים". והיפוכו באסתור המלכה שמשמעותה בה היא אשתר בת דודו, אף על פי כן
פירשו הרבה מפרשימים שהיתה בת אחיו והוא היה דודה").

טורקמניסטן. (כשהגורנים עמדו לכבות את אוקראינה ברוחו מונח מענדל עם משפחתו לטורקמניסטן.).

[אגב – בשנת תנש"א הביאו לפני כ"ק אדם"ר (ע"י הרה"ת י. שי הולצברג) שלט שעליו רשם הרחוב ומספר הבית: מאסקאוסקאייה.⁶⁹ המבאים שיערו שהוא ביתו של הרמ"ש, אולם כ"ק אדם"ר הגיב בשלילה לאמר שאין זה הבית [ראאה התמונה בבית ח'ינו גלון 102], ואכן לאחר זמן התברר שהוא ביתו של ר' שמואל שניאורסון ולא של רבי מאיר שלמה (בית ח'ינו גלון 104)].

(ג) מרת עטיל אשת ר' זלמן מאיריאשין ע"ה. בשנת תש"ב היא נמלטה לעיר אופה שברוסיה ושם נפטרה.

ד) האברך ישראלי ליב ז"ל.

ה아버ך ישראלי ליב ז"ל נפטר בבחורותו (מכוחת הטיפוס) והוא בן חמיש עשרה בלבד, זה הי' בשנת תרס"א (שנה לפני לידת נכדו הגדל כ"ק אדם"ר נשיא דורנו). פטירתו של בנו הצעיר הסיבה לו כאב וצער גדול מאד. וכך כתוב לו כ"ק אדם"ר מורה"ר בתחלת מכתב התנחומין (אגרות קודש אדם"ר מורה"ר תש"ב ח"א ע' רבב):

"ב"ה, אוור יומ וועש"ק ט' ניסן תרס"א לפ"ק, ואדריס האבען.

עובד מהו יידי עוז הרב המפורסם וה"ס נכבד ר'א כו'. מוה' מאיר שלמה שי' כאשר שמעתי מידידינו הר'א ש"וב שי' אשר כבודו דואג ומתאנח ביוטר ר"ל, עד אשר נחלש זהה ביוטר ואין בכוחו לעסוק בשום דבר כו" [הר'א ש"ב, הוא הרה"ח ר' אשר גראסמאן מניקוליב, הוא ידוע בכמה מניגוני, גם בעומדו לימיין כ"ק אדם"ר מורה"ר בתחלת התניא והלק"ת, והי' מידייו הקרובים של רבבי מאיר שלמה (אדותוי עיין בתולדות לוי"צ ח"א עמ' 102 ואילך)].

בהמשך המכתב מאריך כ"ק אדם"ר מורה"ר בתווך קבלת היסורין והתרחקות מעצבות כי. והיות שהימים היו בסימוכות לחג הפסח הציע לו כ"ק אדם"ר מורה"ר בת ליום בימים הראשונים של פסח את כל המשך "וככה" הגדל, ביחד עם חתנו ש"ב הרב שי'" [הרה"צ רלו"ץ].

התונת רבינו יצחק עם הרבנית מרת חנה

בבית זה נולדה הרבנית הצדקנית מרת חנה. בצעירותה זכתה לחינוך חסידי שהעניקה לה בחום רב על ידי הוריה הרב מאיר שלמה ומרת רחל. וכן מסבנה הגדול הרב אברהם דוד ז"ל שנפטר כשהייתה בגיל עשר בשנת תר"ג.

הרבותית חנה ירצה כמו מכשרונותיו הנפלאים של אביה, וכן ניחנה ברוחב דעתו וטוב לבו של אביה הרב.

בاهגוע רבי לי יצחק לעונת הנישואין, הצעע כ"ק אדמו"ר מוהרשר"ב את השידוך בין לבן הרבנית חנה, בתו של רבי מאיר שלמה. מועד הנישואין נקבע ליום י"ג סיון, שנתה תר"ס.³ והנה איזה חדשים לפני הגע מועד החתונה חלתה הכללה מאד, ואביה רצה לדוחות על הדוח'. אך הרבי לא הסכים לכך ונחת ברכתו הק' אשר הכל יהיה על צד הטוב ביותר ואין מה להושש. ואמנם החתונה התקיימה במועד שנקבע - ביום י"ג סיון תר"ס, בביתה של נגיד העיירה, מר ברישקובסקי ז".ל.

שלשה חדשים לפני כן, ר'ח אדר שני תר"ס, שלח הרבי מוהרשר"ב מכתב להרחה ר' אשר מניקוליב, מידידיו של רבי מאיר שלמה אב הכללה, בו כותב בין השאר (אג"ק ח"ג עמי' קו): **"לפלא שאינו מזיך מיאומה במכתבו זה בדבר בתו של דידיינו הר"ר מאיר שלמה שי, ואבקשו להודיעני בהקדם, והשיית ישלח לה רפו"ש בקרוב בתוך קו".** קרוב למועד הנישואין אף גילה הרבי מוהרשר"ב להחתן הרלו"ץ **"ל הדרות רוחניות כהכנה לבני הבית הגדל בישראל, כאשר כותב הרלו"ץ במכתבו לחתונת בנו הרבי בעמידך תחת החופה כל העת תחשוב ביראת שמים כן אמר לי להנשואין שלו אדמו"רzel נגבי מ"זיע"א".** (לקוטי לי יצחק - אגרות).

בנוספַּע על מברך הברכה שליח הרבי מוהרשר"ב לרجل הנישואין, הנה איזה שבועות לאחר הנישואין שלח הרבי מוהרשר"ב עוד מכתב ברכה לאביו של החתן, רבי ברוך שנייאור

(3) קביעה זו, אשר תאריך החתונה הייתה ביום י"ג סיון, נרשם כאן ע"פ הספרים: ימי חב"ד, ימי מלך, תולדות לי יצחק, ועוד. אולם בכל ספרים אלו לא רשמו מקור הדברים, אם זה על פי השמועה בלבד או שיש בזה מסunken history.

ובאמת גם סתריה יש בדבר: בס' ימי מלך (ח"א ע' 61) כתוב: כי **"לאחר שנקבע זמן החתונה לערב שבת קודש של אחר הג השבועות, חלתה הכללה ואביה רצה לדוחות את מועד הנישואין.. אך הרבי לא הסכים לכך.. ואמנם התקיימה החתונה במועד שנקבע - י"ג סיון תר"ס".** ע"כ. אולם אין הדברים توأمם את קביעות השנה של תר"ס שעבור שבת שלאחריו ה"י י"ג סיון, ורק יום ראשון של אחריו ה"י י"ג סיון.

גירסה נוספת נמצאת בס' **"אם בישראל" (ע' 12)**: **"בשנת תדר"ח 1898 [בערך] נישאה הרבנית לבן זוגה הגאון החסיד והמקובל הרב רבי לי יצחק שניאורסון, לא אחר מאשר אדמו"ר הרש"ב סידר קידושין לזוג הצעיר, וכנראה שהוא גם השדכן בשידורו זה. מסופר שלאחר שנקבע זמן החתונה (לשכת שלאחר הג השבועות) חלטה הכללה. ואמנם החתונה התקיימה בעתה ובזמןה" ע"כ.** [אולם מועד החתונה בשתת תר"ס, זה מפורש במכתב כ"ק אדמו"ר מוהרשר"ב המכעתך כאן בראשיתו].

ואפשרי אשר מ"ש ב"ימי מלך" **"לאחר שנקבע זמן החתונה לערב שבת קודש"**, נגרר זהה אחרי הלשון בס' אם בישראל, אך לא הרגיש שאן זה מתאים לקביעות שנת תר"ס. ובכל זאת עדין צריך בירור. (הערות ר' אלהו מטוסוב שיחי)

(אגרות קודש ח"ג עמ' קלו) וכשה הוא כותב (בתאריך "יום ג' ו' תמוז תר"ס):
 "מעומק לבבי אברכו בברכת מז"ט بعد כללות בנו רחומאי דונשאי מ' לוי יצחק
 שי'. יתן ה' שיזוגם יעלה ליפה באրיות מים ושנים טובים ונעים ברוחניות וASHIMOT
 וב惝לה בכל הפרטים בדור ישרים זרע בדור ה' כפי רצון כ"ק אבותינו הק' זוקלה"ה
 נ"ע ז"ע, וככבודו יקבל מهما עונג ונחת די חפזו בכל פרט ופרט. מגודל טרדי נתאהר
 המוכ' עד כה, והטע"ג בטח קבלו בזמננו...".

"מצווה טאנץ":

בעת הסעודה, כתוב לב המלך בינו, ביקש רבי לוי יצחק מחותנן, הרב מאיר שלמה
 יונבסקי, אשר יركוד עם בתו, הרבנית הנה מצות רקייה – "כשר טאנץ". רבי מאיר שלמה
 מיאן, עד אשר רבי לוי יצחק צעק בקהל: "מצווה אני!" – ואז יצא רבי מאיר שלמה וركד
 עם בתו מצות רקייה>.

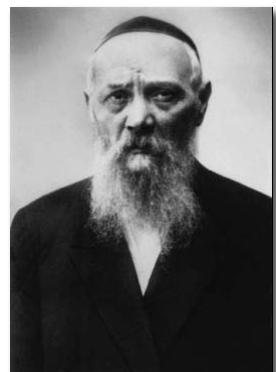
[אגב, לגבי מנהג זה, מן הראי ל'צין למ"ש רביינו (נד'
 blkוטי שיחות?) בمعנה לר' גבריאל צינגר, בעמ"ס
 נטעי גבריאל', אשר שאל על הסיפור הנ"ל, א"כ למה
 בחב"ד אין נהוג כן (והוסיף, שאכן חיש בכתביו
 הארייז'ול ואל מצא שם כוונות לעניין מצווה-טאנץ) – כותב
 אליו כ"ק אדמור':

1) א"כ אף שצ"ל טעם הדבר, אבל למעשה – אין
 נפק"ם.

2) לא שמעתי בכ"ז – אבל הרואה בפועל ממש למה
 נשתשללו בימיון אלה בפועל בכ"כ חתונות – רואה
 הטעם.

(3) גודלה⁴ מזה מצינו מפורש בתורתינו הנצחית בנוגע למצוות החביבה בימי האבות
 (ועוד⁵ אבותינו כפושטם) ובכ"ז אמחוז'ל⁶ קו'.

לאחר נישואיו נשאר הרה"צ ר' לוי יצחק סמוך על שולחן חוותנו, הרבה של ניקוליב
 כעשר שנים בהם ישב ועסק בתורה ועובדת יום ולילה. [כמו פרטיהם וסיפוריהם על אופן

⁴ חולדות לוי יצחק, 'משכו של הרה"ח ר' שלום וילנkan.

⁵ הל"ד עמ' 291. והשלם ע"פ כפ"ח גלון 787 ע' 34. ולא כמו"ש שם בהערות המו"ל, ראה כפ"ח גלון 979 ע"ש.

⁶ הנ"ל כתוב שבסתפירים הקדושים כתוב ע"ז טעם כמוס יש בדבר בגין הנסתרות לה אלוקינו.

הנהגתו בקדוש בצל חותנו באוthon הימים, מסווג באריכות בספרים: תולדות לוי יצחק, מי מלך, ועוד].

מספר ר' שמואל גראוסמן: קביעות היה רבינו מאיר שלמה למלמד בצוותא איתי, בשעה החמישית לפנות בוקר, ולא אחת ה' רבי מאיר שלמה מורה לי איך חתנו רבי לוי יצחק מכין את עצמו לשון לאחר ששקד והגה בתורה כל הלילה.

עם נבדו – כ"ק אדמו"ר כ"ק אדמו"ר – לידתו, וברית המילה

באוthon הימים, בהיות רבי לוי יצחק סמוך על שולחן חותנו, או נולד בנו בכורו, הרב, ב"א ניסן שנת תרס"ב.

ברית המילה התקיימה ביום חמ"י ניסן ד' דוחה"מ פסח (שהוא גם יום ההולדת של ר' לוי"צ). ר' לוי'ק הרג באוטו הימים את יום הולדתו העשרים וארבע. מספר (תולדות לוי"צ ח"ב עמ' 337 וב"מי מלך" ח"א פרק ד') אשר בין המזומנים לסעודה ברית המילה היה החסיד ר' אשר שו"ב מעיר ניקולובי. אך מאחר שה Kapoor שלא לאכול מחוץ לביתו (כמנהג החסידים) לא טעם מאומה מן הסעודה שהוגשה. כשרבי מאיר שלמה שם לבו להנאהתו של ר' אשר חלה דעתו, ונענה לה: אשר! לעמיהתו של דבר ראוי אתה לזיפה כי אצל מותר לך לאכול. אבל מה אעשה ואני יכול לנזוף בך שכן הצלת פעם את חי.

(7) בנגע פדין הבן של כ"ק אדמו"ר:

ארעד וא' שאיל אצל כ"ק אדמו"ר אם נערכ לו פדין הבן, וטעמו בכך: מהד קיבל עדויות מיזאי ניקולובי (ר' צמח ע"ה גורביין ובלח"ט ר' שמשון חריטונוב) שרט"ש ה' לוי; בתעודה השחיטה של ר"ש זלמנוב חותם הרבר' מנחם מנ德尔 הליי יובסקי (כגרואה אה"ר הרמ"ש); שננו רב באה"ק (המכשייר של קרמל מארח) בשם יובסקי והוא לוי, אך איןו ברו אט יש לו שיכות לדט"ש. ומайдן, במצבת הרובנית חנה נ"ע לא נכתב שהוא לוי, וכן בהקדמה לספר נקי לא כתוב כ"ק אדמו"ר שהוא לוי. וענשו כ"ק אדמו"ר שמא (ה"ג מכתשב"ה) כבר נתברר שהוא לוי. [אגב, ביחסות של ר' איסר קלובגאנט, בקשו כ"ק אדמו"ר – שבדרכו לאוסטרליה, עבור באה"ק ויתענין אצל קרובו ר' אברהם דוד ינובסקי אמר רמ"ש ה' לוי או לא, וענשו שאכן רמ"ש ה' לוי].

וגופא דעובדא האכ' הוה: רב' מאיר שלמה נתקף פעם במחלה הטיפוס - מחלת שהפילה חללים רבים בתקופה ההיא שלא הצליחו למצוא לה את התורופה המותאמת. מכיוון שכ' ובכדי למנוע התפשטותה נהגים הי' השליטנות להוציא את החולמים למחנה הסגר מבודד הרחק מוהעיר באין תרופה למחלתן הי' אומללים אלה מותפלים ביסוריהם עד צאת נשמתם ר'ל. פרט לוופא אשר היה מבקר אצלם אחת ליום ונותן להם תרופה להשקייט כאביהם. לא הייתה לאיש שם גישה אליהם. וכך הי' נופחים את נשמותיהם בודדים וגולמuds בימיים ושנותיהם האחרונות על' אדומות.

כל השאר נלקח אף הוא - רב' מאיר שלמה למחנה ההסגר המרוחק מהעיר בודד ומבודד וחסר אונים.

בזהודע הדבר לדידו הנאמן ר' אשר גראסמן. מייהר למחנה ההסגר וספר תניא בידו, באין אפשרות להכנס לחדרו נעמדו ר' אשר ליד הפתח. והח' לקראו בקהל רם את סימן יא בנארת הקדוש הפוחתת במילים "להשכילך בינה", באגרת זו מבואר כי אין רע יורד מלמעלה. ועל האדם לשמח בכל עת ושעה באמונתו בה' המטיב עמו בכל רגע וכו' והמאמין לא יחש מושום יסורין בעולם וכי הכל טוב בתכלית וכו'.

בתום הקרייה עזב ר' אשר את המקום וחזר לבתו, כך חזר ונשנה המוחזה במשר שלושים יום וצופים מידי יום ביום זה יצא מן העיר אל המחנה הסגור וקורא בקהל רם את הפרק התניא הנ"ל,

ماוחר יותר ספר ר' מאיר שלמה שלאחר ששמע הפרק התניא הנ"ל הרגש כי מצבו הולך ומשתפר, והרגשתו יותר טובה.

בשנת תרס"ט עם התמנות רב' לי' יצחק לרבה של קטרינויסלב נפרדו דרכיהם של הסבא רב' מאיר ושלמה מנכדו כ"ק אדמו"ר, אך הקשר ביניהם לא פסק ומפורסמת היא עדותו של הרב שוכתבה בכתב"ק בתחילת ה"דורן" לרגלי היאר-ציטט של זקנתו (ספר השיחות ה'תש"נ ח"א עלי' 63):

"כ"ז תשרי, יום הארצית' דאמוי-זקנת' רחל ה'יך, אשת הרה"ג וכו' ר' מאיר שלמה אינובסקי (ニコラエフ) - כמה שבועות בסיום חדש' הקיץ כמה שנים הייתה בニקוליב וטיפלה بي וכו'".

הערה זו כתוב הרב' לרגלי היאצ"ט של זקנתו הרבנית, אבל מובן אשר כן הוא בקשר לאביו-זקנו, אשר גם אחורי נסיעת הרב' מניקוליב בשנות תרס"ט בערך, ככל זאת המשיך להסתופף בצל קדשו בביקוריו ופגישותיו הרבים עם סבו הגadol, בהם קיבל מואר זיוו והשפעתו הקדושה.

במכותב מכ"ג שבת תשמ"ד (נדפס בתולדות ר' לוי'ץ עלי' 437) כותב כ"ק אדמו"ר "גם

אני איבדתי בשואה בני משפחה קרובים וקרים לי מaad - סבתה 8. אチ. בני דודים. ואחרים הי"ד.

אגב,

ב"שלשלת היחס" בתחילת ספר "היום יומם" בתולדות כ"ק אדמו"ר הגה הרבי: "כמו שנים בסיום חודשי הקיץ - שהה אצל אמו-זנתו הרבנית מורת רחל הי"ד.

חתונת כ"ק אדמו"ר

בספר תולדות לוי"צ (ח"ב עמ' 385) מסופר בשם ר' יצחק גולדשטיין ז"ל ש"וב מיקטרינוסלב ובן בית אצל ר' לוי"צ: שעלה אף שההוריו של הרבי לא צו להשתתף בחתונתו של הרבי שהתקיימה בוורשה, עם כל זה הגיע באותו ערב (יום ג' י"ד כסלו תרפ"ט) את חתונתו של כ"ק אדמו"ר בקייטרינוסלב עם כל הפרטים גם בכל זמור.

בעת הסעודה כ"טоб לב המלך בזין" ביקש ר' לוי יצחק מחותנו (רבי מאיר שלמה) אשר ריקוד עם בתו (הרבנית חנה) מצוחה רקיידה "מצווה טאנץ" רבי מאיר שלמה מיאן עד אשר רבי לוי יצחק צעק בקול "מצווה אני" – אז יצא רבי מאיר שלמה וركד עם בתו. אלום בלקוי"ש חל"ד (עמ' 291) בمعנה לר' ג. צינגר בעמ"ס נתעג גבריאל אשר שאל על הסיפור הנ"ל א"כ לכמה בחב"ד אין נהוגן כ"ק אדמו"ר כתוב לו: "לא שמעתי בכ"ז – אבל הרואה בפועל ממש למה נשתלשלו בימיינו אלה בפועל בכמה חתונות – רואהطعم".

בהמשך מובא מה שכתבה הרבנית חנה על חתונתה זו "הרוב (רלו"צ) רקד יחד עם חותנו רם"ש) ועם אחיו. הריקוד לקח זמן ניכר הקהל הרב עמד על מעמדו ללא ניעול וכל העינים מונפנות אל הרוקדים דמעות זלגו מועני כל. ואיש לא עצר ברוחו מלבקות. כזו הייתה השמחה שרורה אז". (=עד האט געתאנציגט מיט זיין שווער און זיין ברודער (זי' זיינען שיין אלע אויפֿן עולם האמת) דער טאנץ פון די ריבנים האט לאנג געדייערט און דערanganzer עולם איז געשטאנען די גאנצע צייט און זיך ניט געקבנט איניהאלטען פון זוינען). אז סארט שמחה איז דאס געוווען).

במכتب ששיגר הרה"ח וכו' ר' שמואל שניאורסאהן אח' רלו"צ ז"ל מיום ה' ט"וב בסלול מותאר לו כיצד הייתה החתונה אצל ר' לוי"צ ומස'ים: "הא לכם בקצרא מפרשיות סדר היום אשר הי' אנתנו, ועתה עוד ידינו אנתנו לחוג את כל שבעת ימי המשתה, ולהתכלית זה נשארתי פה עד היום ב' אי"ה וגם חותני (הרמ"ש) וחותני (הרבנית רחל) הי' ישארו פה עד עד הזמן הנ"ל".

(8) שם המכתב נכתב באנגלית עי' כ"ק אדמו"ר ובספר הנ"ל התרגום לעברית אלא שנישמלת אותה תיבה "סבתא"

פתרונות

רבי מאיר שלמה נפטר ביום כ"ג אלול בשנת ה'תרצ"ג ומ"כ בעיר ניקולובי, במקום קברו הרסו השלטנות הסובייטיים ימ"ש את בית החיימ ובמקומו הקימו עליו "פארק ר".²⁹

בלוח של שנת תש"ו רשם כ"ק אדמו"ר ביום כ"ג אלול "א"ז הרמ"ש.³⁰ וכן כל השנים היה הרב אומר קדיש ביום זה אלא שבשנתיים הראשונות לא ידעו על מי אומר הקדיש וرك בשנת תש"ו גילה כ"ק אדמו"ר ואף אמר שיחאה אודות זקנו (נדפסה לעיל במדור 'דבר מלכות').

יש לציין אשר כמ"פ ה'כ"ק אדמו"ר מציין תאריך מיוחד בפתח דבר בספרים היו"ל ע"י מערכת קה"ת, ומגעין אשר הספר "עטרת ראש" שי"ל בשנת תש"ט מציין כ"ק אדמו"ר את הפתח דבר לתאריך כ"ג אלול.

אשתו הרבנית רחל

הרבנית רחל ינובסקי הייתה בתו של הר' יצחק פושניץ רבה של דוברינקה (עיירה סמוכה לניקולובי).³¹

ଓודותה כתוב כ"ק אדמו"ר בכתי"ק בתחלת ה"הדרן" לרגלי היאר-צייט של זקנתו (ספר השיחות ה'הש"ג ח"א עמ' 63):

"יום הארץ צייט דامي זקנתי רחל ה"י אשת א"ז (אבי זקנוי) הרה"ג וכו' וכו' [הרבות]

(9) מקובל לי' לחשב שנפטר בשנת תרצ"ו אולם לאחרונה התגלה שהסתלקותו הייתה בשנת תרצ"ג: ב"רשומות" חוברת י"ד עמ' 14, ביוון מחודש תשוי תרצ"ג, כותב אודות ניגון אדמו"ר מהר"ש ומקורו, ובתוך הדברים מזכיר "שלמדתו מאא"ז שליט"א". ומזה שבתרצ"ג עדין hei בחיבם בעילמא דין.

واب的艺术 הרב ר' שמואל שניאורסון (דודו של הרב, שהיה גם הוא חתנו של הרב מאיר שלמה ינובסקי ז"ל) שמתפרנסמה ב"כפר חב"ד" (ගලון 718, עמ' 1112), מתאריך "יעיר יומם הכהנים תרצ"ד", נכתב: "היתה לי אבדה גדולה, כי חותני הרה"ג [רב מאיר שלמה] נפטר שבע קודם ר"ה העבר, וחבל על דאבדין ולא משתחזין, והוא היה איש צדיק באמית, ה' ייחנו בתקון אבל ציון וירושלים, ויאמר לצרתוינו ד', זוכתו יעלוינו נ"ע."

מאגרות זו נתברר באופן מוחלט אשר שנת פטירת הרה"ג רמ"ש ז"ל היא תרצ"ג (וכך גם נכתב בבית חיינו גליון 104 ע' 29). ועל פי זה יש לתקן גם בספרים: תולותות לוי יצחק,ימי מלך,ימי חב"ד. ועוד).

מair שלמה] אנובסקי (ニコリーブ)- כמה שבועות בסיום חדי' הקיץ-כמה שנים¹⁰ ה'ית' בניקוליב" וטפה ב' וכו'".

מספרת מורת גני' שנייאורסאהן על מותה של הרבנית רחל ינובסקי:

"שהగרמנים התקרבו לאוקראינה החלטו לברוח מניקוליב לעבר אסיה הרחוקה. בקשו לחת את הסבתא של בעלי, הרבנית רחל. השכנים הגויים שלה שראו שאנו עמידים לצאת עמה לדרך רחוכה, הציעו להשר את הרבנית הזקנה אצלם בבית: "היא אישת מבורגת וקשה עליה לטלו הדריכים, תשאירו אותה בביטנו ואנו נשמר עליה מהגרמנים", הבטיחו השכנים. בהתייעצותם של בני המשפחה ייחד עם הסבתא והוחלט שהיא תישאר בניקוליב בביתם של השכנים.

ואמנם השכנים קיימו את הבטחתם, לאחר שהגרמנים כבשו את ניקוליב הם הסתו את הסבתא רחל בדירות והגרמנים לא ידעו על קיומה. אבל למרבה הצער, היו שכנים נוספים, בני בילען, שהבחינו שהרבנית רחל מסתתרת באוטו בית, ואשר ריצזו הנאים ימ"ש את יודן ניקוליב להוציאם להורג, הלשינו אותן שכנים שבבית מסוים מסתתרת יהודיה זקנה. מיד הופיע רכב גרמני והוציא את הרבנית מהבית וצירף אותה לאלפי היהודי ניקוליב שעלו על המוקד, השם יקום דם!

בשנת תש"ח ביום ששי' אדר נולדה בת לר' משה העכט ז"ל, באותו יום הרבי התקשר אליו וביקש ממנו טובה, כיון שעד עתה אין שם אחר זקנתו הרבנית רחל ה"ד - לקרוא לבתו על שמה. וכך עשה וקרא לבתו בשם רחל.

כשנודע לכ"ק אדמו"ר שהבקשה התמלאה, שלח לו כ"ק אדמו"ר מכתב בו כתוב לו: "נודעת ע"י אחיו הרדי" ש' אשר נולדה לו בת ואח"כ אשר נקרא שמה בישראל רחל ואשלחה נזהה תודתי על שנתקבלה הצעתי, וברכווי שיגדולה לתורה לחופה ולמעע"ט מותן הרחבה בגואר".

ולסימן בד"ת שמא מילתא היא וכותב ביונת אלם פ"ה וי' אור בגימי' רחל, ויש לבادر עפומ"ש בתורה אור רד"ה ותוסף אסתר נס"י נקרת בשם בחינת רחל כשהיא בבח"י התגלות וכך הוא בכל א"א מישראל שהוא רצונו להבטל ולהכלל באורו ית' והוא בהתגלות ובהתלהבות.

והנה בבן"י כל דבר צ"ל ע"י עבודה ויתרונו האור מן החושך דוקא כדיוע. וזה יובן מroz"ל ב"יד פ"ג, ה' ויהי אור כנגד ספר ואלה שמות שבו יצאו ישראל מאפילה לאורה ואכם"ל. בברכת מזל טוב ואיחול פורים שמח וטוב לך,

הרבי מנוח שניאורסאהן

(10) ב"שלשת היחס" בתקינות ספר "היום יום" בתולדות כ"ק אדמו"ר הגיה רבבי (ציילמו מובה לעיל): כמה שנים בסיום חודשי הקיץ - שהה אצל אמו-זקנתו הרבנית מורת רחל ה"ד.

(11) בפעם הא' הרב כתוב "ניקוליב" בלי עי"ז ובפעם השנייה "ניקוליב" בעי"ז.

מוסג"פ קבלה על ח"י שקל ע"ש רחל בת רבכה העכט מה שנדבו לצדקה עבורה.

מספר ר' משה העכט ז"ל: "הרבנית חנה נ"ע אמרו של כ"ק אדמו"ר שמהה מאד על אף וכשהגענו לני יורק ונכנסנו אל' עם בתנו הפעוטה, אמרה כי בנה כבר הודיע לה כי לבתנו נתן שם על שם אמה והיא הביעה קורת רוח מרווחה מכך, ומאוז כל פעם שהיינו מבקרים אצללה הייתה מקבלת אותנו בספר פנים יפות מיוחד במנו".

היחס המזוהה שהרב הצעיר לבתו אפשר לראות במכתב מיום ו' אלול תש"ט¹² להנ"ל שכותב לו כ"ק אדמו"ר וז"ל: "המחכה לבשורות טובות וחותם בברכת כוח"ט לו ולכב"ב ולחלל שיחיו"

במכתב מכ"ג שבט תשמ"ד¹³ כותב כ"ק אדמו"ר "גם אני איבדתי בשואה בני משפחה קרוביים ויקרים לי מאד - סבתה"¹⁴. אה. בני דודים. ואחריהם הי"ד.

(12) נדפס בצדיק למלך ח"ד עמ' 80.

(13) נדפסה בספר "תולדות ר' לוי"צ" עמ' 437.

(14) שמה המכטב נכתב במקור באנגלית ובספר הנ"ל תרגמו לעברית אלא שנישמטה אותה תיבה סבתא".

נספח

תמונה ומסמכים הקשורים עם חוברת זו:

תמונה הרה"צ וכו' ר' מאיר שלמה ע"ה

'אם המלכות' הרובנית הצדקנית מורת חנה ע"ה שניאורסאהן
בתו של הדרמ"ש יאנאוסקי ע"ה.

זמ"א. מילון רג' פְּנַי
 יבנעם אֶתְנָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים וְיֹאכֵל
 בְּמִזְמָרָה עַל (לְזָהָרָה)
 כָּלָה בְּעַל אֶתְנָה ۲۰۵۸
 גַּם מִן הַלְּזָהָרָה עַד כָּלָה

בשיחת יום כ"ד תשרי תש"נ השמיעו כ"ק אדמוני"ר ביאור על המשנית דאותיות נשמה (סדר הלימוד
 לאבל ולארצית) – בקשר ליום הארץ, מבלי לפרש מי הוא בעל ההילולא [נדפסה לאח"ז בסה"ש
 תש"נ ח"א].

במשמעותה על השאלה, מי הוא בעל ההילולא, הואיל כ"ק אדמוני"ר לענות: "דامي זקנתי רחל הי"ד אשת
 א"ז [אבי זקני] הרה"ג וכו' וכו' .. [הרב מאיר שלמה יאנובסקי (ニコロイビ) – כמה שבועות בסיום חודשי
 הקיץ – כמה שנים הייתה בניקוליבוט פלה בי וכו'"].

135

"וְאֶלְעָזָר מִצְרַיִם"

תְּלִילָה

Lento

p

con moto

Ritmico

mf

f

R. rit.

ניגנו של רבבי מאיר שלמה יאנאוסקי

ביתו של ר' מאיר שלמה בניקוליב.
בבית זה הכנסו את הרבי בבריתו של אע"ה

בית הכנסת של ר' מאיר שלמה בניקוליב.

צילום משה ת' הוזען למועד' מהר' אידעלברג בו מביא פסקים ממשו של ר' מאיר שלולה צילום זה נעשה מעתוק הספר שבספרינו של כ"ק אדמור', ליד שם של ר' מאיר שלמה נעשה סימונו בעבורו. וויביר שהזו סימונו בגוכ"ה של הרב.

ונענוד בירקע העדרה מושך חזיר ומושך להבגדים הנדרשים והפזר שולחת כבר נז' ולו
ויאו אומץ עוצמתו כשל הופיע, והוא הבהיר המבוגר מושם שול' לח' ולו סוכרים פיז'ן נז'

ט' ט' ט' ט'

172 פָּזֶר יְהוָה כִּי מֵכְבֵּד וַיַּלְמֹד
וְאַסְבָּד לְעֵינָיו וְיָמַר תְּמִימָד
תְּלִמְדָר וְסֵסֶר תְּלִמְדָשׁ כְּלִמְדָת
כְּלִמְדָת הַלְמָדָן, תְּלִמְדָת נְגִידָ' יְמִינָה
אֲלֵיכָם בְּנֵיכֶם כְּלִמְדָת כְּלִמְדָת

וְיַעֲשֵׂה תְּמִימָה כִּי כֵן
סָרֶן וְאַתָּה תְּמִימָה כִּי כֵן
זֶה אַתָּה וְאַתָּה זֶה
וְאַתָּה תְּמִימָה כִּי כֵן וְאַתָּה

112

չשובה נוספת מדבריו ה'ל' בה מוראים דבריהם רשותו של ר' מאיר שלמה.

שְׁאַלְהָ!

הנובע

הישוב נזכר במקרא כבְּנֵי יִשְׂרָאֵל ב' מַעֲיר וְלֹא ב'

und was dann weiter sei.
Unter dem Begriff „seit“ versteht man
die Zeit, die zwischen dem
heutigen Tag und dem
Vorabend liegt.

הפטנץ'ם

卷之三

二十一

22

רשימות המוגדרים בספר 'שדי' חמוד' שמו של הרמן'ש מופיע醒目 בראשון בטור הימני בשורות התchapונוט, וכן בעמוד החנוי לפרק ראש העמוד.

הגהת ראשונה של כ"ק אדמו"ר על ראשי פרקים על הספר "קב נקי"

רashi פרקים בכת"ק מכ"ק אדמו"ר על הספר "קב נקי"

הגהות כ"ק אדמור על
הספר תולדות לוי יצחק

מוסגרת – כמו בלקוטי לוי"ע

הסיפור בע' 24 [עם הנהגתו של
כ"ק אדמור מהור"ש – שהתנהג
באופן של עשיירות] הוא ע"ד זקני
מצד האם הרמי"ש נובסקי [ולא
הרבי"ש כמש"כ לפנ"ז]

וְאַתָּה - כִּי
בְּמִזְרָחָךְ כִּי
24 יְמִינֶךָ
הַזָּהָר שְׁלֵמָה
זְהַב גְּדוֹלָה
וְכָלְלָה יְמִינֶךָ
33 י'
3) קְדוּמָה תְּנוּמָה
וְעַדְתָּה -
הַיּוֹם גְּדוֹלָה
פְּגִימָה אֲזֹנוֹת
- אַזְמָנָה גְּדוֹלָה
חַסְדָּה אֲזָמָנָה
(גְּדוֹלָה)
הַפְּגִימָה כְּלָבִשָּׁה
כְּלָבִשָּׁה (כְּלָבִשָּׁה)
147, 145 י'

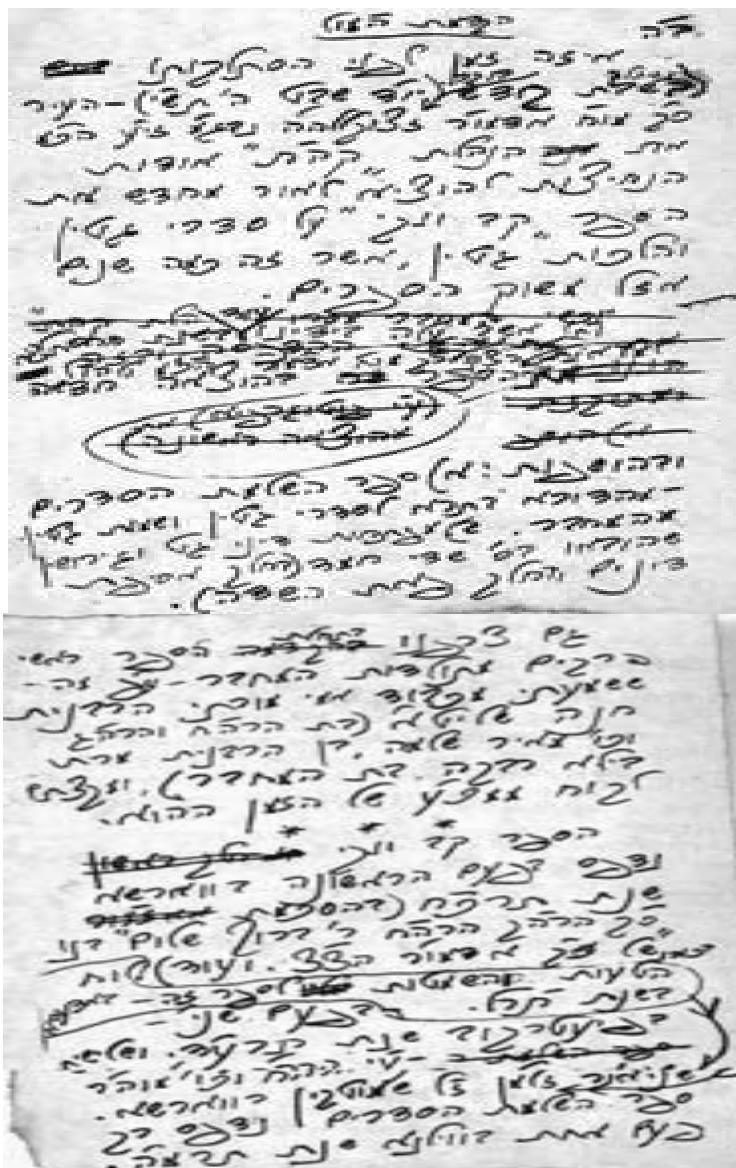
147, 145 י'
הַזָּהָר הַזָּהָר
הַזָּהָר (הַזָּהָר)
147, 145 י'

ע' 33 צ"ל [במקום שכתבו שר'
ישראל אריה ליב היה ר"י ברומנו]
ברומאנאוקא
נובסקי – היו לוים פרטיטים
אוודתם – אצל הרבנית גסיא ת"ח
(בירות"ו)

הריה"ח אברהם דוד שי" נובסקי
(רמי"ג)

ע' 145, 147 דוב בער הי"ד הבן
השני (ולא הבן זקוניס!)

ראשי פרקים בכתבי ק מק"ק אדמו"ר על הספר "קב נקי"

נדפס לחיזוק והתקשרות לב"ק אדמו"ר
ולזכרן הרבנית הצדקנית מורת חי' מושקא נ"ע ז"ע

♦
לזכות

החתן הת' צבי הירש והכלה מורת ריקל שייחו אלטיאן
לרגל נישואיהם בשעה טובה ומושחתת
יה"ר מהשי"ת שיינא זה הבניין בנין עדי עד
על יסודי התורה והמצווה
ושיזכו להצערף ל"גבא השלווחים" של כ"ק אדמו"ר
ולמלא משאות נפשו הטע' להביא לימות המשיח בקרוב ממש